

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ХАРКІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ АГРАРНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ім. В.В. ДОКУЧАЄВА

Кафедра ботаніки і фізіології рослин

«ЗАТВЕРДЖУЮ»
Проректор з науково-педагогічної роботи

В. ПЕТРОВ

“28” серпня 2020 р.

РОБОЧА ПРОГРАМА
НАУКОВО-ПЕДАГОГІЧНОЇ ПРАКТИКИ

(назва навчальної дисципліни)

Рівень вищої освіти третій (освітньо-науковий)

Галузь знань 09 Біологія
(шифр і назва)

Спеціальність 091 Біологія
(шифр і назва)

Освітня програма Біологія
(шифр і назва)

Спеціалізація _____
(шифр і назва)

Факультет захисту рослин
(назва факультету)

Харків – 2020

Робоча програма науково-педагогічної практики для здобувачів третього (освітньо-наукового) рівня вищої освіти галузі знань 09 Біологія, спеціальності 091 Біологія, освітньої програми «Біологія».

«27» серпня 2020 року – 9 с.

Розробник: Швиденко Микола Володимирович, доцент кафедри ботаніки і фізіології рослин, к. с.-г. н.

Робочу програму затверджено на засіданні кафедри ботаніки і фізіології рослин
Протокол від «27» серпня 2020 року, № 3

Завідувач кафедри ботаніки і фізіології рослин

(підпис)

Ю. КОЛУПІЄВ

Схвалено науково-методичною комісією факультету захисту рослин
Протокол від «28» серпня 2020 року, № 2

Голова науково-методичної комісії факультету захисту рослин

(підпис)

І. ЗАБРОДІНА

1. Опис науково-педагогічної практики

Найменування показників	Галузь знань, спеціальність, освітній рівень	Характеристика освітньої компоненти	
		денна форма навчання	заочна форма навчання
Кількість кредитів <u>3</u>	Галузь знань: <u>09 «Біологія»</u> (шифр і назва)	Обов'язкова	
	Спеціальність: <u>091 «Біологія»</u> (шифр і назва)	Рік підготовки:	
		4-й	4-й
		Семестр	
		8-й	8-й
	Освітньо-науковий рівень: «Доктор філософії»	Загальна кількість годин	
		90	90
		Лекції	
		–	–
		Практичні, семінарські	
		–	–
		Лабораторні	
		–	–
		Самостійна робота	
		90	90
		Індивідуальна робота	
		–	–
Вид контролю: <u>залік</u>			

2. Мета та завдання науково-педагогічної практики

2.1. **Мета** набуття практичних навичок та досвіду викладацької роботи, необхідних для викладання дисциплін за профілем отриманої спеціальності у закладі вищої освіти.

2.2. Основні **завдання** – безпосереднє ознайомлення аспірантів-практикантів з формами та методами викладання дисциплін, а також практичне оволодіння ними. Вміння готувати лекційний матеріал з використанням останніх досягнень в даній галузі науки, чітко, доступно, логічно та послідовно викладати цей матеріал здобувачам, керувати аудиторією тощо.

2.3. Перелік компетентностей.

Загальні компетентності:

ЗК01. Знання та розуміння предметної області та розуміння професійної діяльності.

ЗК04. Здатність мотивувати людей та рухатися вперед.

ЗК05. Здатність оцінювати та забезпечувати якість виконуваних робіт.

Спеціальні (фахові, предметні) компетентності:

СК04. Здатність здійснювати науково-педагогічну діяльність у закладах вищої освіти.

СК07. Здатність дотримуватись етики досліджень, а також правил академічної доброчесності в наукових дослідженнях та науково-педагогічній діяльності.

2.4. Заплановані **результати навчання** – при подальшому навчанні і професійній діяльності здобувачі мають бути здатними осмислювати нову інформацію в контексті набутих знань про методологію викладення теоретичного матеріалу, застосовувати адекватні методичні підходи у власних методичних розробках, бути готовими до освоєння нових методів ведення занять; складати схеми занять, планувати обсяги і можливості засвоєння інформації аудиторією і оцінювання закріплених знань здобувачів.

Програмні результати навчання:

PH08. Глибоко розуміти загальні принципи та методи біологічних наук, а також методологію наукових досліджень, застосувати їх у власних дослідженнях у сфері біології та у викладацькій практиці.

3. Програма науково-педагогічної практики

1. Підготовка конспекту лекції

Згідно з вимогами сучасної дидактики вищої школи лекція повинна забезпечувати:

- великий об'єм чітко систематизованої і концентрованої, методично-грамотно опрацьованої сучасної наукової інформації;
- доказовість і аргументованість суджень;
- достатню кількість фактів, аргументів, прикладів, текстів чи документів, які підтверджують основні тези лекції;
- ясність, логічність і лаконічність викладу інформації;
- активізацію навчально-пізнавальної діяльності слухачів різноманітними засобами;
- чітке окреслення кола запитань для самостійного опрацювання з посиленням на джерела інформації;
- аналіз різних точок зору на вирішення поставлених проблем;
- надання студентам можливості слухати, осмислювати і нотувати отриману інформацію;
- встановлення контакту з аудиторією та забезпечення ефективного зворотного зв'язку; - педагогічно доцільне використання різноманітних засобів наочності;
- педагогічну завершеність (повне висвітлення наукової проблеми чи теми з логічними висновками).

2. Читання лекції

Проведення відкритої лекції відповідно до вимог сучасної дидактичної школи. Реалізувати дидактичну, виховну й розвиваючу мету заняття. Привернути увагу слухачів до постановки і розгляду питань, що розглядаються у

лекції. Зворотна комунікація з аудиторією під час лекції. Відповіді на запитання.

3. Підготовка практичного (лабораторного) заняття

Розробка теми практичного заняття відповідно до робочої програми дисципліни що викладається. Підготовка теоретичного і наочного матеріалу, інструментів, хімічних реактивів, біологічного матеріалу, лабораторного посуду і обладнання для проведення лабораторних занять.

4. Проведення практичного (лабораторного) заняття

Робота з групою /підгрупою в аудиторії/лабораторії. Донесення до слухачів завдання практичного/лабораторного заняття. Висвітлення теоретичних аспектів роботи. Спрямування здобувачів на самостійне виконання роботи, перевірка і оцінювання її результатів.

5. Проведення консультації

Відповіді на запитання щодо теоретичного матеріалу, викладеного у курсі дисципліни з якої проводили лекції, практичні або лабораторні заняття. Пояснення незрозумілих для студентів моментів і зустрічні питання, які дають можливість виявити ступінь розуміння здобувачами теоретичного матеріалу курсу дисципліни.

6. Методична робота

Участь у методичній роботі кафедри, розробці і підготовці навчально-методичних матеріалів для проведення занять з дисциплін, що викладаються на кафедрі.

7. Звіт з науково-педагогічної (асистентської) практики

Індивідуальні звіти аспірантів-практикантів є основним звітним документом. На основі усного звіту та письмового індивідуального звіту на засіданні кафедри затверджується загальна оцінка практики. Індивідуальний зміст містить:

- індивідуальний звіт з робочим планом проходження практики;
- рецензії на заняття практикантів, які відвідав аспірант;
- рецензію керівника практики;

- рекомендації про вдосконалення практики.

4. Завдання для самостійної роботи

№ з/п	Види, зміст самостійної роботи	Кількість годин	
		Денна	Заочна
1	Підготовка конспекту лекцій	10	10
2	Проведення відкритої лекції	4	4
3	Підготовка конспекту проведення практичного (лабораторного) заняття	20	20
4	Проведення практичного (лабораторного) заняття	10	10
5	Проведення консультації	4	4
6	Участь у методичній роботі кафедри	42	42
Усього		90	90

Самостійна робота здобувача полягає у відвідуванні лекцій, семінарських занять, консультацій які проводять провідні викладачі; участь у навчально-методичній роботі. Самостійна робота здобувача під час науково-педагогічної (асистентської) практики передбачає опрацювання теоретичних матеріалів для підготовки та проведення занять, роботу в бібліотеці, підготовку текстів лекцій та методичних розробок семінарських занять, що будуть проводитись, відвідування занять викладачів факультету та систематичне спілкування з керівником практики, участь в установчих зібраннях з питань проведення практики. Зокрема, обов'язковим є відвідування лекцій та семінарських занять інших здобувачів, що проходять асистентську практику та підготовки письмової рецензії на проведені ними заняття, участь у методичній роботі базової кафедри і т. п..

До початку проведення самостійних, лекційних та лабораторних (практичних) занять аспіранти надають викладачеві тексти лекцій та методичні розробки практичних (лабораторних) занять. Обсяг лекції складає 10-15 сторінок тексту, методичних розробок – 3-5 сторінок. Після узгодження тексту лекцій і методичних розробок з викладачем аспірант допускається до самостійного проведення занять. На заключному етапі здобувач самостійно читає лекції та проводить лабораторні (практичні) заняття, консультації.

На залікових заняттях мають бути присутні викладач – керівник практики, викладачі кафедри (за бажанням) та інші аспіранти-практиканти.

5. Методи навчання

1. Група методів за джерелом і способом сприйняття інформації – словесні (лекція, бесіда, розповідь), наочні (ілюстрація, демонстрація), практичні (лабораторний практикум).

2. Група методів за логікою передачі і сприйняття навчального матеріалу: індуктивні, дедуктивні (аналітичні і синтетичні).

3. Група методів за ступенем самостійного мислення – репродуктивні, продуктивні, а саме: дослідницькі, пошукові.

6. Методи контролю

Узгодження тексту лекцій і методичних розробок з викладачем (керівником практики). Після закінчення лекції (практичного або лабораторного заняття) проводиться обговорення, в якому беруть участь всі присутні. В ході обговорення висловлюються зауваження теоретичного (стосовно змісту лекції, заняття) та методичного (якість подачі матеріалу, контроль над аудиторією, активність студентів, використання технічних засобів навчання і т. п.) плану. Захист звіту з науково-педагогічної практики.

7. Критерії оцінювання науково-педагогічної практики

Поточний контроль, самостійна робота, індивідуальні завдання						Захист звіту (Т7) – залік	Сума
Т1	Т2	Т3	Т4	Т5	Т6		
10	10	10	15	5	20	30	100

Шкала оцінювання: національна та ECTS

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою	
		для екзамену, курсового проекту (роботи), практики	для заліку
90–100	A	відмінно	зараховано
82-89	B	добре	
75-81	C		
66-74	D	задовільно	
60-65	E		
35-59	FX	незадовільно з можливістю повторного складання	не зараховано з можливістю повторного складання
0-34	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни	не зараховано з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

8. Методичне забезпечення

1. Підручники, навчальні посібники, навчально-методичні посібники (за списком рекомендованої літератури).
2. Технічні засоби навчання (хімічні реактиви, лабораторний посуд, мікроскопи, мікропрепарати).

9. Рекомендована література

1. Беляєв Ю.І., Мішуков О.В. Болонський процес. Хрестоматія / Ю.І. Беляєв, О.В. Мішуков. Херсон: Видавництво ХДУ, 2005. 276 с.
2. Вітвицька С.С. Основи педагогіки вищої школи: підручник за модульно-рейтинговою системою навчання для студентів. Київ: Центр навчальної літератури, 2006. 384 с.
3. Нагаєв В.М. Методика викладання у вищій школі: навч. посіб. Київ: Центр учбової літератури, 2007. 232 с.
4. Фіцула М.М. Педагогіка вищої школи: навч. посібн. Київ: Академвидав, 2006. 352 с.

Додаткова

1. Верзилин Н.М. Проблема методики преподавания биологии / Н.М. Верзилин. М.: Педагогика, 1974. 222 с.
2. Загальна методика навчання біології: навч. посібник / І.В. Мороз, А.В. Степанюк, О.Д. Гончар та ін.; За ред. І.В. Мороза. Київ: Либідь, 2006. 592 с.
3. Зверев И.Д., Мягкова А.Н. Общая методика преподавания биологии / И.Д. Зверев А.Н. Мягкова. М.: Просвещение, 1985. 191 с.

4. Конюшко В.С., Павлюченко С.Е., Чубаро С.В. Методика обучения биологии: учеб. пособие .Мн.: Книжный Дом, 2004. 256 с.

5. Кузнецова В.І. Методика викладання біології / В.І Кузнецова. Харків: Торсінг, 2001. 176 с.

6. Литвин О.Г., Мележик В.П., Іванова Т.В. Елементи нових технологій при вивченні фундаментальних дисциплін у вищих навчальних закладах // Нові технології навчання. 2000. Вип. 25. С. 12-18.

7. Пономарева И.Н. Общая методика обучения биологии: Учеб. Пособие для студ. пед. вузов / И.Н.Пономарева, В.П.Соломин, Г.Д. Сидельникова; под ред. И.Н. Пономаревой. М.: Издательский центр «Академия», 2003. 272 с.

Інформаційні ресурси

1. Вельчева Л.Г. Методика викладання біології у вищих навчальних закладах: навч. посіб. Мелітополь: Вид-во МДПУ, 2015. 102 с. URL: <http://eprints.mdpu.org.ua/id/eprint/5185/1/Методичка%20Методика%20навчання%20біології%20Вельчева%20Л.Г..pdf>

2. Навчальний курс «Методика викладання біологічних дисциплін у вищій школі». URL: <https://wiki.cuspu.edu.ua/index.php/>.